

2022

Pyhtään keskustaajaman
asemakaavoitukseen liittyvä
luontoselvitys 2022

Petri Parkko

5.10.2022

Sisällys

Taustoja	3
Menetelmät ja aineisto	3
EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit	7
Linnustollisesti merkittävä alue	11
Arvokkaat elinympäristöt	15
Päätelmät ja suositukset	17
Lähteet.....	19

Taustoja

Pyhtään kunnalla on käynnissä keskustaajaman asemakaavoitus, jonka suunnittelua varten tarvittiin päivitetty tiedot alueen merkittävistä luontoarvoista karttaan 1 merkityiltä alueilta ja niiden läheisyydestä. Alueelta vuonna 2008 tehty osayleiskaavan luontonselvytys (Parkko 2009) todettiin joiltakin osin vanhentuneeksi ja lisäksi siihen tarvittiin lisäselvityksiä ja tarkennuksia. Osayleiskaava-alueelta on tehty vuonna 2008 myös lepakkonselvytys (Hagner-Wahlsten 2008). Pyhtään kunta tilasi tämän luontonselvityspäivityksen 12.5.2022.

Menetelmät ja aineisto

Liito-orava (*Pteromys volans*) Dir IV, VU

Liito-oravaselvitys kohdennettiin osayleiskaavan luontonselvityksen sekä ilmakuvien perusteella puustoltaan varttuneisiin ja lehtipuuta kasvaviin metsiin. Maastotyöt tehtiin 18.5.2022. Kylmän toukokuun alun ansiosta papanat olisivat olleet vielä hyvin löydettävissä, sillä kasvillisuus haapojen tyvillä oli vasta nousemassa. Liito-oravalle sopivilla metsäkuvioilla etsittiin lajin ulostepapanoita haapojen ja kuusten tyviltä. Selvityksen yhteydessä havainnoitiin myös alueen metsälinnustoa sekä arvokkaita elinympäristöjä myöhemmin kesällä tehtäviä tarkistuksia varten.

Lepakot

Kaikki lepakkolajimme ovat mainittu luontodirektiivin liitteessä IV (a). Kaavoituksessa tärkeimpiä huomioitavia lepakkokohteita ovat I-alueet eli lisääntymis- ja levähdyspaikat lähiympäristöineen sekä II-alueet eli tärkeimmät ruokailu- ja siirtymäalueet. Siltakylän alueella on tehty perusteellinen lepakkonselvytys vuonna 2008 (Hagner-Wahlsten 2008), jonka aluerajauksia ja maankäyttösuosituksia ja käytettiin tässä luontonselvityksessä.

Viitasammakko (*Rana arvalis*) Dir IV

Viitasammakko kutee Etelä-Suomessa toukokuun alkupuoliskolla. Keväällä 2022 toukokuu oli kolea ja vedet lämpenivät hitaasti, joten monella kutupaikalla koiraiden soidinääntely jatkui pitkään. Kouvolan seudulla kutu jatkui aktiivisena vielä 19.5.2022. Siltakylänlahden viitasammakkokuuntelu tehtiin lahden itäreunassa ja pohjoispäässä 12.5.2022 klo 23.10–24.00. Säätila: lämpötila +8,5 °C, lännenpuoleista tuulta 3 m/s). Alueella kuultiin joitakin ruskosammakoita (*Rana temporaria*).

EU:n luontodirektiivin IV-liitteen sudenkorennot

Idänkirsikorenon (*Sympecma paedisca*) Dir IV lisääntymispaikkoja selvitettiin toukokuussa kahdella maastokäynnillä 18. ja 23.5.2022. Siltakylänlahden itäreuna tutkittiin 18.5. klo 16.00–17.00 kahlaamalla rantavedessä ja havainnoimalla paljain silmin munivia, parittelevia ja lentoa lähteviä korentoja. Sää oli sudenkorentojen lentoaktiivisuuden kannalta erittäin hyvä: lämpötila +19,5 °C, enimmäkseen aurinkoista, tuuli lännenpuoleista 3 m/s.

Lahden länsireunan vesikasvillisuusalueet ovat laajoja ja rikkonaisia, joten selvitys jouduttiin tekemään kiertämällä sopiviksi arvioidut habitaatit kanootilla. Selvitys tehtiin 23.5. klo 12.30–15.00 Sudenkorentoja havainnoitiin kanootista paljain silmin ja kiikareilla. Sää oli sudenkorentojen lentoaktiivisuuden kannalta hyvä: lämpötila +20 °C, ajoittain aurinkoista, tuuli ensin pohjoisen ja myöhemmin lännenpuoleista 3 m/s.

Täplälampikorennosta (*Leucorrhinia pectoralis*) Dir IV on tehty havainto Siltakylänlahdella vuonna 2008 (Parkko 2009), joten sitä pidettiin potentiaalisena lajina myös kaavoitettavien alueiden edustalla olevilla alueilla. Ilmakuvien perusteella Nuottakallion ja Kalarannan välissä olisi lajille sopivaa vesikasvillisuudeltaan rikkonaista aluetta. Lajille sopiviksi arvioidut alueet tutkittiin kanootista aikuisia sudenkorentoja havainnoimalla 29.6.2022 klo 11.00–16.00. Sää oli sudenkorentojen lentoaktiivisuuden kannalta erittäin hyvä: lämpötila +24 °C, aurinkoista ja idänpuoleista tuulta 4 m/s.

Luontodirektiivin IV-liitteen lajien lisääntymispaikkojen koordinaatit tallennettiin GPS-laitteeseen ja niistä kirjattiin ylös havaitut yksilöt sukupuolittain eroteltuina. Lisäksi eroteltiin tandemit, kopulat ja munivat parit sekä yksittäin havaitut yksilöt. Lisääntymispaikoista laadittiin lyhyet elinympäristökuvaukset. Alueelta kirjattiin ylös direktiivilajien lisäksi myös muut havaitut sudenkorentolajit runsausarvioineen.

Kirjoverkkoperhonen (*Euphydryas maturna*) Dir IV

Kaavoitettavilta alueilta etsittiin 12.9.2022 kirjoverkkoperhosen toukkaseittejä kangasmaitikkaa (*Melampyrum pratense*) kasvavista puoliavoimista metsäelinympäristöistä. Perhoselle sopivia habitaatteja on asema-kaava-alueilla hyvin vähän.

Pesimälinnusto

Siltakylänlahden pesimälinnustoa havainnoitiin liito-orava- ja sudenkorentoselvitysten yhteydessä. Alueella on tehty linnustoselvitys vuonna 2008 (Parkko 2009), jolloin on tutkittu koko lahti. Tässä selvityksessä pääpaino oli kaavoitettavien alueiden läheisyydessä eli lahden pohjoisosassa. Alueelta kirjattiin ylös havainnot vesilinnuista, kahlaajista, lokkilinnuista sekä kerttusista (*Acrocephalus*) ja pajusirkusta (*Emberiza schoeniclus*) vu. Idänkirsikorentoselvityksen 23.5.2022 yhteydessä kartoitettiin silkkiuikun (*Podiceps cristatus*) NT pesät. Lintuhavaintojen perusteella tehtiin linnustollisesti merkittävän alueen rajausta, joka perustuu etenkin uhanalaisten ja silmälläpidettävien NT lajien reviireihin ja pesäpaikkoihin sekä räyskän (*Hydroprogne caspia*) kalastelualueisiin.

Arvokkaat elinympäristöt ja kasvillisuus

Kaavoitettavat alueet kierrettiin jalkaisin 18.5. ja 12.9.2022 havainnoiden arvokkaita elinympäristöjä, uhanalaisia ja silmälläpidettäviä NT putkilokasveja sekä uhanalaisten ja IV-liitteen hyönteislajien ravintokasveja. Tärkeimmät arvokkaan elinympäristön valintakriteerit ovat luonnonsuojelu- ja vesilaki sekä luontotyypin uhanalaisuusluokka 2018 arvioinnin (Kontula & Raunio 2018) mukaan.

Kallioalueista, joita keskustaajaman alueella on paljon, rajattiin vain edustavimmat osat: kasvillisuus vähemmän kulunutta, puusto luonnontilaista ja joilla esiintyy vaateliaampaa ja harvinaisempaa kalliokasvillisuutta. Soita kaavoitettavilla alueilla on vain yksi, josta rajattiin arvokkaaksi elinympäristöksi ojittamaton ja lähinnä luonnontilaista rämettä oleva osa.

Aineisto

Eliölajien uhanalaisuus raportissa perustuu vuoden 2019 (Hyvärinen ym. 2019) ja luontotyyppien uhanalaisuus 2018 arviointiin (Kontula & Raunio 2018) ja nimistö on Suomen lajitietokeskuksen (Laji.fi) mukaan. Uhanalaislajistoa ja direktiivilajeja koskevia esiintymistietoja saatiin Suomen lajitietokeskuksen (Laji.fi) havaintotietokannasta.

Raportissa käytetyt lyhenteet: Dir IV = EU:n luontodirektiivin IV-liitteen laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen ovat luonnonsuojelulla kiellettyjä; CR = äärimmäisen uhanalainen; EN = erittäin uhanalainen; VU = vaarantunut; NT = silmälläpidettävä.

Kartta 1. Vuoden 2022 luontoselytysalueet.

Kuva 1. Liito-oravalle sopiva metsäkuvio Järvenkallion koillispuolella 18.5.2022 © Petri Parkko

EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit

Liito-orava (*Pteromys volans*) Dir IV, VU

Kaavoitettavilta alueilta ei löytynyt keväällä 2022 merkkejä liito-oravasta, joka on kaikkialla Pyhtään kunnan alueella hyvin paikoittaisena ja harvinaisena esiintyvä. Myöskään Suomen lajitietokeskuksen (Laji.fi) tietokannasta ei löytynyt havaintoja lajista. Kaava-alueilta ja niiden läheisyydestä rajattiin kaksi lajille sopivaa metsäkuviota, joissa on ravinto- ja suojapuiden lisäksi lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi sopivia kolohaapoja. Jos jossain lähialueilla on elinvoimainen liito-oravakanta, on lajin esiintyminen näillä esitellyillä kohteilla hyvin mahdollista.

Liito-oravalle sopiva metsä 1 (kartta 5, kohde 1): Melko pienialaisella kohteella kasvaa melko paljon haapaa (kuva 1), joista yhdestä löytyi mahdollisesti lisääntymis- ja levähdyspaikaksi sopiva tikankolo. Kuviolla kasvaa myös riittävästi suojapuustoksi sopivia kuusia. Yhdessä haavassa kasvoi maassamme hyvin paikoittaisena esiintyvän haavanarinakäävän (*Phellinus populicola*) itiöemiä.

Liito-oravalle sopiva metsä 2 (kartta 5, kohde 2): Varsinaisen asemakaava-alueen ulkopuolella kasvaa entisten peltojen reunoilla varttunutta haapaa (yksi kolohaapa) ja kuusta. Yhdessä haavassa kasvoi haavanarinakäävän itiöemiä.

Lepakot

Siltakylän alueella havaittiin vuoden 2008 lepakkoselvityksessä (Hagner-Wahlsten 2008) pohjanlepakoita (*Eptesicus nilssonii*), vesisiippoja (*Myotis daubentonii*), viiksi-/ isoviiksisiippoja (*M. mystacinus/ brandtii*) sekä kaksi pikkulepakkoa (*Pipistrellus nathusii*) vu. Asemakaava-alueilta ei rajattu vuonna 2008 lepakoiden I-alueita (lisääntymis- ja levähdyspaikat), mutta Siltakylänlahden läheisyydessä on kaksi II-aluetta eli tärkeää ruokailualueita:

Lepakoiden II-alue 1 (kartta 2, kohde 1): Alueelle oli syksyllä 2022 rakenteilla uusia omakotitaloja, mutta monin paikoin esiintyy edelleen lepakoiden ruokailualueeksi sopivaa harvennettua sekametsää. Alueella saalisti pohjanlepakoita ja siippoja säännöllisesti vuonna 2008 (Hagner-Wahlsten 2008).

Lepakoiden II-alue 2 (kartta 2, kohde 2): Niityllä ja sen reunametsissä saalisti vuonna 2008 pohjanlepakoita ja siippoja. Kohde ja sen merkitys lepakoilta ovat säilyneet ennallaan. Havaintojen perusteella pääteltiin, että jossain lähialueella on sekä pohjanlepakon että siipojen lisääntymispaikka (Hagner-Wahlsten 2008).

Kartta 2. Lepakoiden tärkeät ruokailualueet eli II-alueet.

Idänkirsikorento (*Sympecma paedisca*) Dir IV

Siltakylänlahdelta löytyi toukokuussa 2022 yhteensä 15 idänkirsikorenon lisääntymispaikkaa, joiden perusteella rajattiin kolme erillistä lisääntymisaluetta. Lajista tehtiin havainto Siltakylänlahden pohjoispään veneväylän reunasta myös vuonna 2008 (Parkko 2008).

Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen lisäksi idänkirsikorentoja havaittiin syyskuussa 2022 Järvenkallion ympäristössä. Laji on muista Suomessa lisääntyvistä sudenkorentolajeista poiketen aikuistalvehtija, jonka talvehtimispaikat voivat sijaita kaukana vesistöistä.

Lisääntymisalue 1 (kartta 3, kohde 1): Ruopatulla, mutta umpeutuvalla veneväylällä ja sen läheisyydessä havaittiin 23.5.2022 yhteensä viisi idänkirsikorenon tandemia viidessä eri kohdassa.

Lisääntymisalue 2 (kartta 3, kohde 2): Hyvin matalavetisellä ja rikkonaisella alueella havaittiin 23.5.2022 yhteensä seitsemän tandemia ja lisäksi kaksi yksittäistä yksilöä kuudessa eri kohdassa. Rajatulla alueella oli monin paikoin idänkirsikorentojen munintaan sopivia edellisvuotisista kelluvia järviruo'on pätkiä. Tämä oli Siltakylänlahden lisääntymisalueista merkittävin.

Lisääntymisalue 3 (kartta 3, kohde 3): Lahden itäreunalla oli keväällä 2022 laajalti edellisvuotista kelluvaa järviruokoa (kuva 3), mikä sopii hyvin idänkirsikorentojen munintaan. Alueella havaittiin 18.5.2022 yhteensä kolme tandemia (kuva 2) ja yksi yksittäinen yksilö. Yhden naaraista nähtiin munivan kelluvien kasvinosien väliin.

Kartta 3. Siltakylänlahden pohjoisosan idänkirsikorenon lisääntymisalueet vuonna 2022.

Täplälampikorento (*Leucorrhinia pectoralis*) Dir IV

Täplälampikorennosta ei tehty havaintoja vuoden 2022 maastotöissä. Vuonna 2008 se oli hyvin vähälukuisen ja alueella havaittiin vain kaksi koirasta (Parkko 2009). Todennäköisesti Siltakylänlahden pohjukka ei ole vesikasvillisuudeltaan riittävän monipuolinen ja mosaiikkimainen. Esimerkiksi pohjakasvillisuutta, jossa sudenkorentojen toukat voivat olla suojassa predaatiolta, on alueella niukasti. Tyypillisesti täplälampikorenon lisääntymispaikalla kasvaa runsaasti ärviötä (*Myriophyllum*).

Vuoden 2008 havaintopaikka on vuonna 2022 rajatun idänkirsikorenon (*Sympecma paedisca*) Dir IV lisääntymisalueen sisällä (kartta 3, kohde 2).

Kuva 2. Idänkirsikorentopari tandemissa järviruo'olla Siltakylänlahden itäreunassa 18.5.2022 © Petri Parkko

Kuva 3. Idänkirsikorentojen lisääntymisaluetta Siltakylänlahden itäreunassa 18.5.2022 © Petri Parkko

Vuonna 2022 Siltakylän alueella havaitut sudenkorentolajit

Idänkirsikorento (*Sympecma paedisca*) Dir IV (ks. EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit)

Hoikkatyönkorento (*Ischnura elegans*): Siltakylänlahdella havaittiin 20 yksilöä 29.6.2022.

Sirotyönkorento (*Coenagrion pulchellum*): Siltakylänlahdella havaittiin satoja yksilöitä 29.6.2022.

Isotytönkorento (*Erythronna najas*): Siltakylänlahdella havaittiin kymmeniä yksilöitä 29.6.2022.

Etelänukonkorento (*Aeshna mixta*): Järvenkalliolla havaittiin 12.9.2022 lajin koiras ja naaras. Etelänukonkorento on maassamme melko uusi tulokas, mutta lisääntyy jo Kymenlaakson merenlahdilla. Lajia tavataan tyypillisesti saalistamassa lisääntymispaikkojen ulkopuolella.

Sormusukonkorento (*Anax parthenope*): Siltakylänlahdella havaittiin ja valokuvattiin yksi koiras (kuva 4) 29.6.2022. Kyseessä oli vasta maamme neljäs havainto lajista.

Karvaukonkorento (*Brachytron pratense*): Siltakylänlahdella havaittiin 29.6.2022 kolme koirasta ja naaras. Laji on Suomessa melko paikoittaisena ja vähälukuisena esiintyvä.

Vaskikorento (*Cordulia aenea*): Lajista tehtiin useita havaintoja Siltakylänlahdella 29.6.2022.

Ruskohukankorento (*Libellula quadrimaculata*): Siltakylänlahdella havaittiin kymmeniä yksilöitä 29.6.2022.

Merisinikorento (*Orthetrum cancellatum*): Siltakylänlahdella kymmenen yksilöä 29.6.2022.

Punasyyskorento (*Sympetrum vulgatum*): Järvenkalliolla havaittiin 12.9.2022 30 yksilöä.

Kuva 4. Suomen neljäs sormusukonkorento Siltakylänlahden länsireunassa 29.6.2022 © Petri Parkko

Linnustollisesti merkittävä alue (kartta 4)

Siltakylänlahdella pesii varsin edustava pesimälinnusto, vaikka se ei linnustoarvoiltaan yllä aivan läheisen Heinlahden tasolle. Karttaan 4 on rajattu lahden linnustollisesti merkittävin osa, jolla pesi kesällä 2022 myös viisi uhanalaista (punaisella alleviivatut) ja kuusi silmälläpidettävää NT (sinisellä alleviivatut) lajia. Seuraavassa on esitelty alueen pesimälinnusto toukokuun 2022 havaintojen perusteella.

Kyhmyjoutsen (*Cygnus olor*): yksi pari pesi Siltakylänlahden pienellä luodolla (kuva 5).

Laulujoutsen (*Cygnus cygnus*): Siltakylänlahdella havaittiin toukokuussa 2022 yksinäinen vanha lintu, mikä viittaa pesintään.

Haapana (*Anas penelope*) vu: alueella pesi yksi pari, joka tulkittiin 18.5.2022 havaitusta parista. Koiras oli vanha juhlapukuinen yksilö. Pari nähtiin alueella jo toukokuun alkupuoliskolla.

Tavi (*Anas crecca*): yksi pari tulkittiin 18.5.2022 havaitusta juhlapukuisesta koiraasta.

Sinisorsa (*Anas platyrhynchos*): alueelta tulkittiin pesiviksi kuusi sinisorsaparia.

Lapasorsa (*Anas clypeata*): alueelta tulkittiin yksi pesivä pari 18.5.2022 havaitun parin perusteella.

Kuva 5. Siltakylänlahden pieni luoto on tärkeä tiirojen, lокkien, vesilintujen ja kahlaajien pesimäpaikka. Siltakylänlahti 23.5.2022
© Petri Parkko

Punasotka (*Aythya ferina*) CR: alueella pesi yksi punasotkapari, joka tulkittiin luodon (kuva x) läheisyydessä 23.5.2022 havaituista kahdesta koiraasta ja naaraasta. Sotkilla parimäärätulkinta tehdään suuren koirasylijäämän takia naaraiden lukumäärän perusteella.

Telkkä (*Bucephala clangula*): alueella havaittiin 29.6.2022 telkkäemo ja neljä poikasta.

Isokoskelo (*Meergus merganser*) NT: alueella pesi yksi isokoskelopari.

Silkkiuikku (*Podiceps cristatus*) NT: rajatun linnustoalueen pohjoisosassa pesi silkkiuikkukolonia, jossa oli vähintään kymmenen pesää.

Nokikana (*Fulica atra*) EN: alueella pesi vähintään neljä nokikanaparia, jotka tulkittiin 23.5.2022 havaintojen perusteella.

Punajalkaviklo (*Tringa totanus*) NT: alueella pesi yksi punajalkaviklopari. Pesintä oli todennäköisesti luodolla (kuva 5).

Kalatiira (*Sterna hirundo*): luodolla (kuva 5) oli kalatiirakolonia, jonka parimäärää ei saatu selville.

Kalalokki (*Larus canus*): luodolla (kuva 5) pesi useita kalalokkipareja.

Västäräkki (*Motacilla alba*) NT: laji ei pesinyt Siltakylänlahdella, vaan erilaisissa rannan läheisyydessä sijaitsevilla rakennuksissa. Västäräkit hakevat kuitenkin tyypillisesti rannoilta ravintoa poikasilleen. Lajista tehtiin havaintoja kaikissa maastotöissä.

Ruokokerttunen (*Acrocephalus schoenobaenus*) NT: alueen ruovikoissa pesi vähintään viisi ruokokerttusparia.

Rytikerttunen (*A. scirpaceus*): Nuottakallion veneväylän itäpuolen ruovikossa pesi kaksi rytikerttusparia.

Rastaskerttunen (*A. arundinaceus*) VU: Nuottakallion veneväylän itäpuolen ruovikossa pesi yksi rastaskerttuspari.

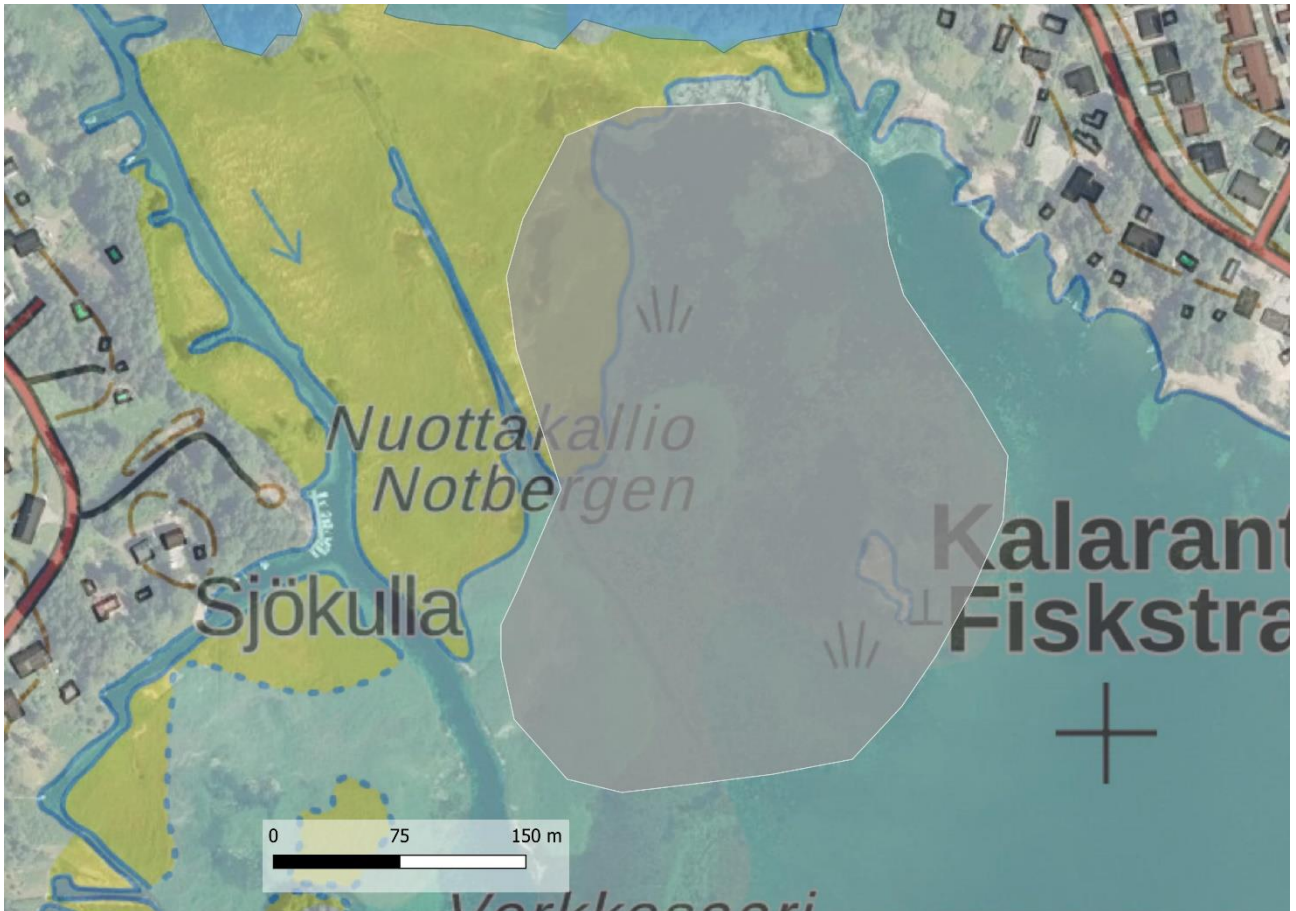
Pensaskerttu (*Sylvia communis*) NT: Siltakylänlahden pohjoisrannalla kuultiin laulava koiras.

Pajusirkku (*Emberiza schoeniclus*) VU: alueella pesi vähintään kaksi pajusirkkuparia.

Alueella pesivien lintujen lisäksi Siltakylänlahden pohjoisosassa ruokailevat säännöllisesti sääksi (*Pandion haliaetus*) (kuva 6) ja räyskä (*Hydroprogne caspia*) (raportin kansikuva), joista molemmista tehtiin havaintoja tämän luontonselvityksen maastotöissä.

Kuva 6. Sääksset kalastavat säännöllisesti Siltakylänlahdella. Siltakylänlahti 23.5.2022 © Petri Parkko

Kartta 4. Linnustollisesti merkittävän alueen raja.

Arvokkaat elinympäristöt

Ritasuon isovarpurämekuvio (kartta 5, kohde 3): Arvokkaaksi elinympäristöksi rajattiin luonnontilaisin eteläosa (kuva 7), jossa rahkasammalet ovat vallitsevia. Puusto on mäntyä ja hieskoivua (*Betula pubescens*). Varvuston muodostavat suopursu (*Rhododendron tomentosum*), juolukka (*Vaccinium uliginosum*), puolukka (*V. vitis-idaea*), mustikka (*V. myrtillus*), muurain (*Rubus chamaemorus*), variksenmarja (*Empetrum nigrum*) ja kanerva (*Calluna vulgaris*). Isovarpuräme on uhanalainen vu luontotyyppi.

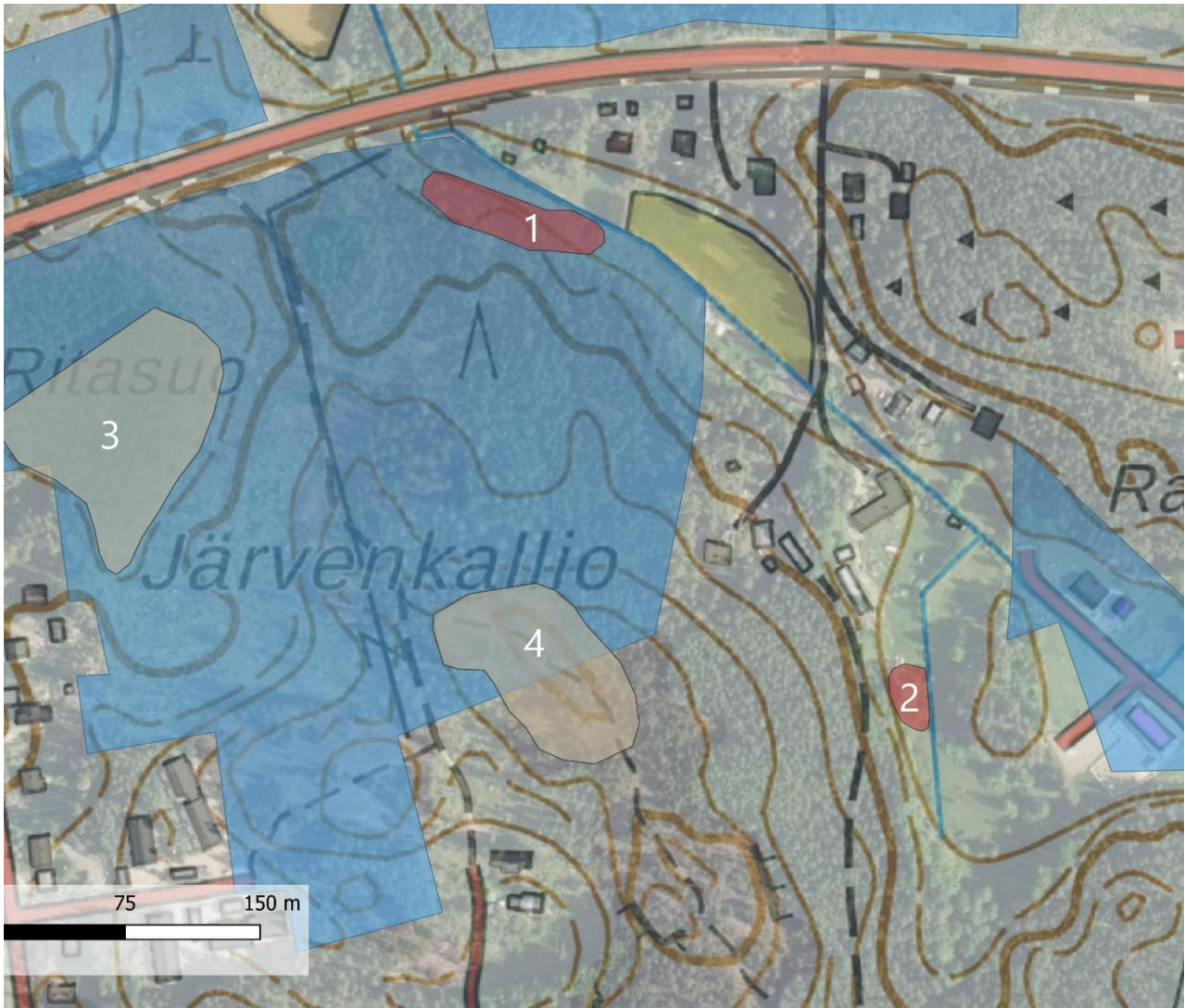
Järvenkallio (kartta 5, kohde 4): Järvenkallion mäntyvaltaiselta puustoltaan luonnontilainen osa, jonka reunoilla esiintyy edustavaa kalliokasvillisuutta: ahokissankäpälää (*Antennaria dioica*) NT pieninä laikkuina sekä mäkitervakkoa (*Viscaria vulgaris*), ruotsinlituruohoa (*Arabidopsis suecica*) ja kalliohatikkaa (*Spergula morisonii*) (kuva 8). Männyissä kasvaa vain vanhoissa puissa esiintyvää männynkäpälää (*Phellinus pini*). Kalliometsät on silmälläpidettävä NT luontotyyppi.

Kuva 7. Ritasuon eteläosaa syyskuussa 2022 © Petri Parkko

Kuva 8. Kukkiva kalliohatikka Järvenkalliolla 18.5.2022 © Petri Parkko

Kartta 5. Liito-oravalle sopivat metsät 1 ja 2 sekä arvokkaat elinympäristöt 3 ja 4.

Päätelmät ja suositukset

EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit

Liito-orava

Raportissa esitellyt liito-oravalle sopivat metsäkuviot (kartta 5, kohteet 1 ja 2) pyritään mahdollisuuksien mukaan jättämään hakkuiden ja rakentamisen ulkopuolelle. Jos kohteilta joudutaan kaatamaan haapoja, on ennen hakkuita syytä tehdä liito-oravatarkistus. Kohteilla sijaitsevat kolohaavat ovat myös potentiaalisia lepakoiden päivehtimipaikkoja, jotka voitaisiin tulkita luonnonsuojelulain suojelemiksi levähdyspaikoiksi.

Lepakot

Alueilta rajattiin kaksi lepakoiden II-alueita, joissa molemmissa on edelleen lepakkopotentiaalia. Seuraavat suositukset perustuvat vuoden 2008 lepakkoselvitysraportissa (Hagner-Wahlsten 2008) annettuihin suosituksiin.

- Kartan 2 kohteen 1 metsä suositellaan säästettäväksi. Alueelle ei tulisi ohjata lisärakentamista.
- Kartan 2 kohteen 2 niitty reunapuustoineen suositellaan säästettäväksi. Käytännössä alueelle ei voida ohjata lisärakentamista.

Viitasammakko

Siltakylänlahdella ei kuulu keväällä 2022 soidinäänteleviä viitasammakoita, vaikka lahden pohjoisosassa on matalavetisiä ruovikon reunustamia allikoita, joiden arvioitiin sopivan kutemiseen. Käytännössä parhaiten viitasammakon kutupaikoiksi sopivat kohdat ovat samoja, jotka on rajattu idänkirsikorenon lisääntymisalueiksi. Ennen mahdollisia ruoppaushankkeita on syytä tehdä viitasammakkokuuntelu.

IV-liitteen sudenkorennot

Liitteen IV (a) sudenkorentolajit tulee huomioida, mikäli Siltakylänlahden pohjoisosaan suunnitellaan ruoppauksia tai laajoja vesikasvillisuuden niittoja. Liitteessä mainituista lajeista idänkirsikorenon todettiin keväällä 2022 lisääntyvän Siltakylänlahdella (kartta 3, kohteet 1–3). Alueelta oli tiedossa myös yksi vanhempi havainto vuodelta 2008 (Parkko 2009). On mahdollista, että idänkirsikorenon lisääntymispaikkoja on lähivuosina myös muualla Siltakylänlahdella, mikä on syytä huomioida alueen maankäytössä. Karttaan rajatut lisääntymispaikat jätetään kaivutoiminnan ulkopuolelle, mutta yhtenäisen ruovikkoalueen rikkominen niittämällä ja ruoppaamalla hyödyttää alueen sudenkorento- ja lintulajeja. Avovesiallikoiden kaivaminen ruovikoiden keskelle on myös suositeltava toimenpide. Joki tuo koko ajan ravinteita lahdelle, joten ruovikoituminen ja umpeenkasvu eivät tule ainakaan lähitulevaisuudessa vähenemään.

Idänkirsikorentoja tavataan erityisesti syksyisin myös lisääntymispaikkojen ulkopuolella, sillä ne voivat talvehtia kaukanakin vesistöistä. Tämän luontoselvityksen maastotoissa 16.9.2022 havaittiin kuusi yksilöä Järvenkalliolla ja sen läheisyydessä. Kaikkia havaintopaikkoja ei voida kuitenkaan rajata luonnonsuojelulain suojelemiksi levähdyspaikoiksi, vaikka ne voitaisiin sellaisiksi joissakin tapauksissa tulkita.

Siltakylänlahdella havaittiin vuonna 2008 myös kaksi täplälampikorenon (*Leucorrhinia pectoralis*) koirasta (Parkko 2009), mutta kesällä 2022 lajista ei tehty havaintoja. Lajin lisääntyminen alueella on edelleen mahdollista, mutta kannan täytyy olla hyvin pieni. Täplälampikorentojen havaintopaikka vuonna 2008 oli samalla alueella, joka on rajattu vuonna 2022 idänkirsikorenon lisääntymisalueeksi (kartta 3, kohde 2).

Muut IV-liitteen lajit

Alueilla kasvaa yllättävän vähän kirjoverkkoperhosen (*Euphydryas maturna*) toukkien tärkeintä ravintokasvia kangasmaitikkaa. Kasveilta ei löytynyt syyskuussa 2022 lajin toukkaseittejä, jotka olisivat olleet edelleen hyvin havaittavissa.

Muiden kuin edellä mainittujen IV-liitteen lajien lisääntyminen kaava-alueilla on melko epätodennäköistä.

Uhanalaislajisto

Asemakaavoitettavilla alueilla ei tehty vuoden 2022 maastotöissä havaintoja muista uhanalaisista lajeista kuin linnusta (ks. Linnusto). Keskustaajaman alueella havaittiin vuoden 2008 lepakkosevelityksessä (Hagner-Walsten 2008) kaksi pikkulepakkoa (*Pipistrellus nathusii*) vu ja todennäköisesti laji lisääntyy alueella.

Linnusto

Siltakylänlahdella pesi vuonna 2022 viisi uhanalaista ja kuusi silmälläpidettävää NT lintulajia, minkä lisäksi se on monille lintulajeille tärkeä ruokailualue. Linnuston kannalta alueelta rajattiin linnustollisesti merkittävä alue (kartta 4), mikä tulisi huomioida niitoissa ja ruoppauksissa. Yhtenäisen ruovikkoalueen rikkominen kapeilla veneväylillä on suositeltavaa, mutta laajojen ruovikkoalueiden poisto hävittäisi lajistosta mm. maassamme suuresti harvinaistuneen rastaskerttusen (*Acrocephalus arundinaceus*) vu. Niitoissa ja ruoppauksissa tulee huomioida myös IV-liitteen sudenkorentolajit; idänkirsikorento (*Sympecma paedisca*) ja täplälampikorento (*Leucorrhinia pectoralis*) (ks. IV-liitteen sudenkorennot).

Arvokkaat elinympäristöt

Järvenkallion alueella, josta rajattiin vuoden 2008 luontosevelityksessä (Parkko 2009) useita arvokkaita elinympäristöjä, on tehty hakkuita ja kalliokasvillisuus on hyvin kulunutta. Vuonna 2022 alueelta rajattiin vain yksi edustavampi kallioalueen osa (kartta 5, kohde 4) ja Ritasuon luonnontilaisiin osa. Nämä alueet tulisi jättää kaikenlaisen rakentamisen, hakkuiden ja kaivutoiminnan ulkopuolelle.

Lähteet

Hagner-Walsten, N. 2008: Pyhtään Siltakylän osayleiskaavan lepakkosevelitys 2008. Luontosevelitysraportti – Pyhtään kunta.

Hyvärinen, E., Juslen, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö. Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Parkko, P. 2009: Keskustaajaman osayleiskaavan luontosevelitys 2008. Luontosevelitysraportti – Pyhtään kunta.